

La qüestió de la segona novel·la

GETTY

PERE ANTONI PONS

Després de l'èxit del seu debut, *Albert Serra (la novel·la, no el cineasta)*, Albert Forns es va trobar davant la inevitable qüestió: com fer una segona obra que estigui a l'altura de la primera? La qüestió es presentava particularment espinosa. Com que *Albert Serra* havia sigut celebrada pel seu caràcter de proposta "insòlita" dins el marc de la literatura catalana (autoficció, narrativa empeltada d'assaig i sovint amb un peu, o tots dos, en el periodisme), la segona obra calia que empatés amb la predecessora en termes no tan sols de qualitat sinó també de singularitat i de capacitat per sorprendre.

La decisió de Forns per resoldre la qüestió ha consistit a tirar pel dret sense cap mania. Ha agafat els aspectes i les característiques principals de la primera novel·la –la forma i l'estructura (centrífugues), el to (desimbolt, indagador, humorís-

tic) i la matèria primera (la pròpia vida)– i ho ha adaptat a un tema diferent. Si el motor de la primera novel·la era la fascinació que el narrador sentia pel cineasta Albert Serra –una fascinació que l'indueïa a explorar tot un enfilall de subtemes relacionats amb l'originalitat i el plagi en el món de l'art–, el motor de *Jambalaia* és la voluntat –la necessitat, l'aventura– de fer una segona novel·la. Si el lector pensa que és una opció barruda o fàcil, cal que sàpiga que Forns juga contínuament amb l'equivalència entre escriure i masturbar-se –buidar-se– i que fa alguna associació entre el gènere de l'autoficció i allò que hem convingut a anomenar *les palles mentals*. Ho fa amb autoironia preventiva, esclar, però també amb l'autoconfiança de qui està segur de les pròpies facultats.

El títol del llibre, que també hauria pogut titular-se *El trastorn de Fornsnoy*, fa referència a un tipus de menjar crioll habitual a Louisiana, una mescla d'arròs, pollastre, ver-

dures, espècies... La jambalaia literària de Forns també aposta per la mescladissa abundosa i carregada. Per les pàgines de la novel·la –per bé que en molts passatges seria més precís parlar d'assaig o de reportatge que no de novel·la, per molt que la novel·la moderna sigui una bèstia devoradora i polimòrfica– hi trobem reflexions, observacions, comentaris i anècdotes sobre assumptes tan dispars com la totpoderosa franquícia de supermercats Walmart, sobre la cada vegada més invisible frontera entre realitat i ficció, sobre les exòtiques contradiccions de l'*american way of life*, sobre la desnaturalització que el turisme de masses provoca en la vida d'un petit poble mariner de Montauk, a la costa est dels EUA. El narrador protagonista, que és l'autor però no ho és, hi passa tot un mes en companyia d'altres escriptors d'arreu del món i ens conta el seu dia a dia –erràtic i improductiu– sota la tutela del dramaturg Edward Albee alhora que va llegint un clàssic de Max Frisch i va recuperant episodis del món literari barceloní. El resultat de la mescladissa és gustós i entretingut, tot i que la manca d'una intenció global fa que el llibre es vegi llastat per alguns passatges feixucs i indigestos, sobretot a la part final, quan l'excèntrica quotidianitat de la residència acapara tot el protagonisme i fa que algunes, diguem-ne, trames obertes al principi quedin sense tancar o poc explorades.

Guardonada amb el primer premi Anagrama de Novel·la en català, *Jambalaia* és menys sorprenent que la seva predecessora, però igual d'estimulant, i confirma Albert Forns com un dels noms més interessants de la nova literatura catalana. ♦♦

JAMBALAIA
ALBERT FORNS
ANAGRAMA
304 PÀG. / 19,90 €

L'ESCUMA DE LES LLETRES

Nova mentalitat lectora

Estem vivint una gran revolució en un dels hàbits més importants que han conformat la humanitat en els darrers segles: la lectura. La irrupció del món virtual en les nostres vides com a lectors és molt més important que la simple discussió del pirateig. La qüestió no és si hem de llegir en paper o en digital; va molt més enllà: hem de llegir? Si tota la informació que arriba als nostres fills entra pels ulls per una pantalla, el fet clàssic de llegir esdevé una simple possibilitat més. Es temia que el cinema esfondraria el teatre i la lectura. No va ser així. El vídeo i els DVD tampoc no van esfondrar el cinema. Els fonaments s'estan esfondrant ara mateix no tant perquè aparegui un altre suport físic revolucionari –que també– sinó perquè evoluciona la manera com les persones s'enfronten a la necessitat de rebre tots aquests estímuls externs. La nova tecnologia està creant un nou tipus de lector i d'espectador que ni tan sols justifica la profecia malèfica de la massificació i despersonalització. En determinats sectors apareix el lector solitari, amb el seu *kindle* i els mil llibres que hi té ficats. O l'espectador solitari, que passa hores mirant sèries de televisió.

Paleolectors i neolectors

Aquest és el camí imparabile: una societat dividida radicalment entre gent que llegeix a la vella manera i gent que llegeix a la nova; entre gent que *mira* cinema o televisió a la vella manera i gent que els *mira* a la nova. Els llibres interactius en són un exemple. Un aspecte positiu és el que està introduint l'editorial Efadós, que publica novel·les amb *links* directes a qüestions interessants de l'argument. Al peu de pàgina tens un codi de barres que, escanejant-lo amb el mòbil, et porta virtualment a la informació. Una altra cosa molt diferent és que, mentre estem llegint, el llibre ens proposi ficar-nos dins de la trama i fins i tot decidir un canvi de final si el llibre no ens agrada com acaba. Per a molts de nosaltres, això no és llegir. Ara bé, el que molts de nosaltres tampoc no sabem ni remotament és si això serà la manera majoritària de llegir en un futur. I qui digui el contrari fa un acte nostàlgic de rebuig. ♦♦

L'APARADOR

ARA

FICCIÓ

X de rayos X
SUE GRAFTON
Tusquets

Sue Grafton publica l'últim llibre de la investigadora privada Kinsey Millhone. Com acostuma a passar en les novel·les de Grafton, la protagonista es troba embolicada en un difícil cas que arrenca amb un tràmit burocràtic en principi sense importància.

NO-FICCIÓ

Viatge al centre del... Empíries
JOAN LLUÍS BOZZO

Joan Lluís Bozzo, director de Dagoll Dagom, repassa els anys d'esplendor dels musicals que ha presentat la companyia al llarg dels anys. Recorda *Antaviana*, *Nit de Sant Joan*, *Mikado*, *Flor de nit* i, per descomptat, el gran èxit del teatre català de les últimes dècades, *Mar i cel*.

INFANTIL

Xènia, estimar no...
GEMMA PASQUAL
Barcanova

La Xènia, protagonista de la sèrie de novel·les de Gemma Pasqual i Escrivà, prioritza "un missatge de WhatsApp a qualsevol altra cosa". L'autora valenciana presenta a Xènia, *estimar no fa mal* la tercera entrega de les peripècies del seu personatge, que té una gran popularitat.